

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katoľ. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 94.

V Ljubljani, v petek 24. aprila 1896.

Letnik XXIV.

Badenijeva volilna postava.

Državni zbor se zdaj peča z volilno preosnovo, ki jo je izdelala sedanja Badenijeva vlada. „Preosnova“ ali reforma se prav za prav ne bi smela imenovati, ker nič ne preosnuje, ampak le „dodatek“, ker pušča v dozdanjih štirih kurijah vse pri starem in dodá le še novo, peto kurijo volilcev. Navdušiti se za to Badenijevo predlogo nihče ne more, morda razun kakega vladnega časnikarja.

Največa napaka te postave je ta, da pušča v veljavi vse krivice dosedanjega volilnega reda. Schmerling si je pač želel nemškoliberalnih poslancev, zato je volilno pravico tako razdelil, da so dobili največ kose graščaki in meščani, od katerih je pričakoval, da bodo liberalno volili, kar ga res ni varalo, kmete je hudo prikrajšal, delavcem je pa volilno pravico čisto odrekel. Poleg tega je še volilne okraje krivično sestavil, da so eni premajhni, drugi preveliki, to pa namenoma, da je Slované prikrajšal nasproti Nemcem.

Trije so, ki se smejo največ pritožiti, da jih je Schmerling opeharil pri razdelitvi volilne pravice: Slovan, kmet in delavec. To je tako znano, da ni treba daljših dokazov. Da se je zamogel tako krivičen volilni red toliko časa v veljavi ohraniti, je pač žalostna priča, kako nezdrave so politične razmere v Avstriji, kako onemoglo je ljudstvo nasproti vladi v kljub ustavnim svojim pravicam. Da volilna preosnova sedanje vlade vse te stare krivice v veljavi pušča, to jej daje znak ali znamenje površnosti in nestalnosti.

Ko bi nam bilo dano na razpolago, glasovali bi raje za splošno in enako volilno pravico, nego za Badenijevo volilno postavo, ako bi imela ta za vekomaj veljati z vsemi svojimi krivicami. Ker pa vemo, da je ta postava le prehodnica od slabega na boljše, zato se jej ne upiramo, temveč bomo le veselili, kadar se sprejme in od cesarja potrdi. Postava nam ponuja 72 novih poslancev, katerih ne bo volila kaka maloštevilna sebična klika, ampak cela množica ljudstva, ki do zdaj niso imeli nobene volilne pravice. Od teh 72 sedežev bodo revnemu ljud-

stvu sovražni liberalci le malokaterega vzeli, okrepčale pa se bodo z njim protiliberalne stranke. Tako bo prišel nov, bolj zdrav veter v zbornico poslancev. Novi poslanci, voljeni od množice ljudstva, bodo morali tudi za ljudstvo govoriti, ne pa za judovske vreče, za sleparje, goljufe in novodobne mednarodne roparje. Ta svojat, ki se masti od sleparije in odrtije, ostala bo tem bolj brez zaščitnikov, ker bodo liberalci tudi v prvih štirih kurijah mnogo sedežev zgubili. Tako se bodo razmere v državnem zboru čisto predrugačile in sicer na bolje, tako na gospodarskem, kakor na verskem in narodnem polju, in ravno zavolj tega se nove volilne postave ne bojimo.

Druga dobra stran te predložene postave pa je, da je z razširjanjem volilne pravice vsaj začetek storjen. Delavci, ki dobijo zdaj le nekaj volilne pravice, ravno toliko, da jo pokusijo, zahtevali bodo vedno več: tirjali bodo kmalo, da naj se namesto teh 72 vsaj polovica poslancev voli iz pete kurije, iz množice ljudstva.

Sedanja prevaga liberalnih graščakov in meščanov postane tako vedno slabejša, število pravih ljudskih zastopnikov pa bo vedno naraščalo, tako se počasi znebimo judovsko-liberalnega gospodstva. Se le potem bo mogoče, v državnem zboru postaviti na dnevni red potrebe revnega, delavnega ljudstva in skleniti primerne, pravične postave v korist kmetom, meščanom in delavcem; na zdravo in trdno stališče postaviti našo zunanjo politiko in vsled tega pri vojaštvu prihraniti mnogo milijonov vsako leto; s tistimi državne dolgove polagoma odplačati, tako otresti raz sebe obresti in znižati davke. Prej ko je mogoče za ljudstvo kaj storiti, mora se uničiti veljava liberalcev; in ker bo Badenijeva volilna preosnova k temu nekoliko pripomogla, zato je korak do boljšega.

Državni zbor.

Dunaj, 23. aprila.

Danes je državni zbor končal generalno debato o volilni reformi. Posl. vit. Kraus pravi v svojem govoru, da se ne ogreva za predloženi načrt.

Bolje bi bilo, da bi se od sedanjih 353 poslancev 53 mandatov prepustilo novi kuriji ter ji dovolilo še kaceh 47 novih mandatov. Tako bi dosedanje štiri kurije volile 300, peta kurija z občno volilno pravico pa 100 poslancev. Čim slabša bode volilna reforma, tem preje bode treba jo zopet prenařajati. In kmalu pride čas, ko bode treba tudi ženskam dovoliti volilno pravico. Govornik konečno izjavi, da bode glasoval za prehod v nadrobno debato.

Na predlog posl. Fürstla se debata konča in sta generalnima govornikoma izvoljena dr. Začek in dr. Rutowski.

Posl. dr. Začek naglašá, da sedanja reforma obsega stare krivice, zato bodo češki poslanci glasovali proti predlogi, ker ima le ta namen, da gotovi stranki obvaruje gospodstvo. Občne in jednake volilne pravice se ni treba bati, ker nižje prebivalstvo bi se gotovo uklonilo, ako vidi, da višji, omikani krogi zastopajo tudi njegove koristi. Sedanja zbornica pa ne zastopa občnih koristij, zato si ustvarja tako volilno reformo.

Dr. Rutowski trdi, da je volilna reforma kompromis, zato ne ugaja popolnem nobeni stranki; sicer pa se je to vprašanje še ugodno rešilo za sedanje razmere. Zato bodo Poljaki glasovali za predlogo.

Po stvarnih popravkih poročevalca manjšine dr. Slavik še jedenkrat priporoča občno, jednako in direktno volilno pravico, ki bi bila najpripravnejša.

Poročevalec dr. Götz naglašá, da se deželnim zborom ne more dovoliti pravica, voliti državne poslance, kajti državni zbor mora biti odvisen od dež. zborov. O volilni pravici na podlagi zadrug bode mogoče govoriti, ko bodo zadruge sploh ustanovljene. Občna volilna pravica tudi v drugih državah ne ustreza vsem zahtevam in nadam. Ne preostaja drugega, kakor vsprejeti to, kar je sedaj izvršljivo.

Na predlog posl. Pernerstorferja je bilo o predlogu manjšine glasovanje po imenih in predlog odklonjen s 174 proti 61 glasovom in nato z veliko večino sklenjen prehod v nadrobno razpravo.

Prihodnja seja v petek.

LISTEK.

Oče in sin.

V sobah je malo pohišstva, a še to se drži tako ponižno, kakor bi hotelo prositi odpuščanja, da je že toliko časa v službi: stoli imajo slonico naprej nagnjeno, mize stiskajo noge skupaj, kakor bi čutili mraz, ki puhti iz dolgočasnih sten.

Tu stanuje Majnik. Če bi vam ga opisal še bolj nadrobno, ne bi si ga mogli predstavljati takšnega, kakoršen je v resnici; bojim se celo, da bi napak razumeli moje besede, in bi si mislili čisto drugega človeka, samo Majnika ne. Obraz njegov nima navadnih gub, ki se globoko zarezujejo v lica, kakor bi jih kedo skrbno zarisal s prav ostrim nožem, skrbno samo vsako posebej, a v celoti razverženo in brez pametnega načrta, — ne, na njegovem obrazu vidiš lahne, prav majhne valčke, ki jih od daleč še ne zapaziš ne, in ki plavajo vspešno od vrh čela pa dol do podbradka. Kar se tiče očíj, nosa in ust, dela vse to takov utisek, kakor da ni

na svojem pravem mestu in da samo moti harmonijo. Če bi bile te sive, vodene oči kje drugod, a ne v Majnikovem obrazu, zdele bi se ti polne globoke, a ne breznađne žalosti — no, a tu so te oči nekam smešne.

Oblečen je ves v rujavo; odkar živi, še ni nosil na sebi drugačne obleke, in sploh bi bilo čudno, če bi tak človek in v taki hiši nosil n. pr. svetlo sivo ali čisto črno suknjo.

Majnik govori vedno jednako: s tihim, ponižnim, boječim glasom, ki pa je vender nekako bojazljiv.

Njegov glas je kakor njegovo življenje, podoben tistim plitvim, mirnim, srebrnočistim studencem, ki se vale tiho in nedolžno mej travniki in polji, a počasi, da sam ne veš kedaj in kako, ushnejo v pesku.

Toda ne, njegovo življenje ni popolnoma tako. Časih, ko je noč tako mila, topla in jasna, da čutiš v srcu ljubezen, četudi nimaš nikogar, ki bi ga ljubil, sedi stari Majnik pri oknu in gleda v Ljubijo. Tam se pogovarjajo valovi strastno in gro-

zeče, kakor bi očitali drug drugemu temne pregrehe; zdaj obupno, maščevalno, a zdaj zopet bolestno, kakor zadnji vzklík umorjenega človeka; a mej tem hite mej blaznim smehom in jokom dalje v noč. Tam gori visoko pa gledajo zvezde nedolžno in nevedno na črno zemljo in ne razumejo teh glasov.

Čez most stopa nekdo s trdimi koraki, a vidi se samo črna senca. Majnik se zgane, nagne se daleč skozi okno, zadržuje sapo in gleda z izbuljenimi očmi in napetim obrazom.

Koraki se glase zmirom bolj razločno, a polagoma se oddaljujejo, dokler jih naposled popolnoma ne zaduši šumenje razburkanih valov. Starec izdihne, zapre okno in posluša še nekaj časa s sklonjeno glavo, a naposled sede in si zakrije oči z rokami, kakor bi se sramoval samega sebe...

Čez četrť ure pa so valčki na njegovih licih mirni in lahni, kakor prej; samo trepalnice so bolj rudeče.

Majnik pričakuje svojega sina že dvajset let.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. aprila.

Poslovni načrt državnega zbora se bode najbrže nekoliko spremenil. Vlada je baje uvidela, da ne bode možno rešiti v kratkem času zasedanja vseh predlog, ki so se nagromadile v poslanski zbornici. Kakor se namreč v parlamentarnih krogih zagotavlja, se državni zbor po rešitvi volilne reforme ne bode pečal z nadaljnjimi še ne rešenimi točkami davčnega in katastralnega zakona, ker so se pokazale v tem oziru mnogovrstne zapreke, katere se ne dadó tako lahko odstraniti. Dne 1. maja, ko bode tropa socijalističnih sodrugov po svoji navadi korakala mimo zborničnega poslopja, se konča v zbornici podrobna debata o volilni reformi. Popolno nemogoče ni, da je potem doslužil sedanji državni zbor in se poda na trajne počitnice, vsaj vladni listi do sedaj še niso naravnost izrazili nasprotnega mnenja.

Poslanec dr. Stransky je dobil minulo nedeljo nezaupnico radi svojega postopanja povodom razprave o volilni preosnovi. Društvo „občanska jednota v Tišnovu“ je priredilo v nedeljo volilski shod, katerega se je udeležilo nad 100 volilcev. Vsprejeta je bila soglasno resolucija, v kateri se naglašja, da mu volilci tako dolgo ne merejo zaupati, dokler v državnem zboru in mladočeskem klubu ne izjavi in dokaže, da ni res, kar je govoril nasproti svetniku Halbanu, da bode namreč glasoval za Badenijevo predlogo, ako bode v nevarnosti. Ako pa tega ne stori, naj nemudoma odloži državnozborni mandat. Ta izjava dokazuje, da češko ljudstvo vztrajno nasprotuje novi volilni reformi ter zahteva občno in direktno volilno pravico, toda njegovi zastopniki a la dr. Stransky se ne ozirajo na željo ljudstva, marveč gledajo le na svoje koristi.

Socijalno-demokratski prvi maj. Po vseh mestih, koder je le peščica „zavednih“ socijalnih demokratov, se vrše posvetovanja o „dostojnem“ praznovanju prvega maja. V to svrhu se napovedujejo razni shodi, koder se bode razpravljalo o važnosti prvega maja za delavstvo, poleg tega se pa tudi ne bode manjkalo publih zabavljic na nasprotnike. Nekaj izvanrednega pa se pripravlja tem povodom na Dunaju. Predvčeranjim se je vršil delavski shod v nekem dunajskem okraju, na katerem je vodja Schumeier razložil načrt za slavnost prvega maja, kakoršnega so bili sklenili dunajski zaupniki prejšnji večer. Mej posamnimi določbami se nahaja tudi ta, da morajo tudi njihovi otroci vdeležiti se imenovane slavnosti in vsled tega ta dan izostati iz šole. Govornik je naglašal: Ako stariši praznujejo, morajo praznovati tudi otroci. Vsi šolarji se morajo skupno podati v Prater in potem po Ringstrasse, da že sedaj spoznajo pot, koder jim bo hoditi, ko bodo odrasli. Imenovana naredba se ima ponoviti vsako leto prvega maja. S tem dobi slavnost drugačen značaj, vendar pa ne sme izgubiti revolucionarnega pomena. — Socijalnim demokratom ni dovolj, da se sami vedno bolj pogrezujejo v brezno brez značajnosti in nenravnosti, marveč žele tudi v srca nedolžne mladine vcepiti strasti in sovraštvo do človeške družbe. In ti naj bi bili poklicani, da širijo mej ljudstvo omiko in izobrazbo, ko niti svojim lastnim otrokom ne privoščijo tega, kar njihova nepokvarjena srca neobhodno potrebujejo.

2.

Pred dvajsetimi leti je šel občinski sluga Jožef Majnik nekega lepega, gorkega večera v gostilno „pri sovi“, in to ne toliko, da bi pil, temveč zato, ker mu je bilo doma dolgčas; kajti žena mu je umrla, a sin mu je bil daleč na tujem, za kakšnega pisarja ali kaj takega; kaj višjega ni mogel doseči, zakaj učenje ni bila nikoli njegova stvar. Nekateri so hoteli vedeti, da ga spodé po kratkem času iz vsake službe, ker je malo vreden in rad krađe. Ako bi stari Majnik kdaj kaj čul o tem, gotovo ne bi verjel niti besedice. Zakaj on je ljubil svojega sina; hudo mu je bilo, da ga ni imel pri sebi, in še hujše, da skoro ničesar ni čul več o njem.

„Dober večer, gospóda!“ pozdravi Majnik ponižno in stopi k mizi.

„Bog daj!“ odgovori z nekako posmehujočim in zaničljivim glasom pisar Krivec in pogleda občinskega slugo s tako čudnim, na pol vprašajočim, na pol zlobnim pogledom, da oni nehoté zatrepeče in bojazljivo pogleda po omizju.

(Dalje sledi.)

Hammerstein obsojen. Včeraj nam je naznanil brzojav iz Berolina, da je sodišče izreklo svojo obsodbo nad bivšim glavnim urednikom berlinske „Kreuzzeitung“. Obtožen je ponarejevanja listin, goljufije in izneverjenja. Za ta svoja nečastna dela se ima pokoriti tri leta v ječi, plačati 1500 mark denarne kazni ter je oropan pet let vseh državljskih pravic. — Grozen konec za moža, ki je bil toliko let državni in deželni poslanec, igral najvažnejšo ulogo v protestantsko-konservativni stranki ter dospel na ta način do velike veljave. Ravno vsled tega obtežuje zatožba njega veliko bolj, nego navadnega državljana, kajti omikanemu in vplivnemu državljanu se po vsej pravici nalaga veliko večja odgovornost, kakor pa navadnemu človeku. Kaj je dovedlo Hammersteina do toli ogromnih prestopkov, je pač lahko umljivo, ako se navede, da mu je manjkalo v srcu tega, kar je imel na jeziku, namreč: vera, pravost in red. Hammerstein je nameraval koristiti konservativni stranki, toda provzročil ji je le ogromno škodo, kakor še nobeden politik; neizmerno pa je škodil tudi krščanski stvari, in ravno to se mu mora trojno šteti v zlo. Hammerstein je danes mrtev mož. — Dogodek je žalosten in mož brez ozira vreden obsodbe, vendar je popolno neumestno, da židovsko liberalno časopisje z največjim veseljem tem povodom udriha po antisemitski in konservativni stranki. Liberalni kolovodje naj pometajo najpreje pred svojim pragom, koder se nahajajo veliko večji kupi smetij.

Francija. Včeraj je naznanil ministerski predsednik Bourgeois v poslanski zbornici odstop ministerstva. Zbornični prostori so bili natlačeno polni. Bourgeois je najpreje prebral izjavo, v kateri se je opiral na nezaupnico senata in njegov sklep glede kredita za Madagaskar, nato pa povdarjal, da ga je le senat dovedel do tega koraka, ker ga ni hotel podpirati v delovanju za vojaško oskrbovanje, in odrekel kabinetu vsako zaupanje, akoravno je ministerstvo vse storilo, da zagotovi čast in ugled naroda. Odstop se pa le vsled tega tako naglo izvrši, da čim preje pride na krmilo novo ministerstvo in izvede najnujnejša opravila. Konečno se zahvaljuje zbornici za večkratno zaupanje, naglašajoč, da bode narod najbolje vedel soditi o njegovem delovanju. Na to so ostavili vsi ministri dvorano mej živahnim odobravanjem desnice, jednega dela centra, mej tem ko so se na skrajni levici pojavljali klici: „Proč z senatom!“ Potem dogodku se je vnela daljša, zelo burna debata o predlogu poslanca Goblet, ki je zahteval, naj zbornica izreče kabinetu neomejeno zaupanje in mu zagotavlja ono podporo, katere potrebuje v izvršitev demokratičnih preosnov. Po daljšem prepiru se je ta predlog zavrgl in se seja zaključila. — Ministri so šli skupno k predsedniku Faure ter mu formalno izročili ostavko, katero je tudi vsprejel ter jih po preteku nekaj minut odslovil. Pred njegovo palačo se je zbrala nebrojna množica radovednega občinstva.

Španjci na Kubi. Španska vlada je po dolgem času vendar le uvidela, da nima nikakih koristi od dolgotrajnega bojevanja. Grozoviti general Weyler je dosegel s svojim postopanjem še mnogo manj, nego njegov prednik maršal Martinez Campos. Po večmesečnem brezplodnem bojevanju je vlada spoznala, da je rešitev kubanskega vprašanja mogoča le po načinu, kakoršnega je predlagal takoj v začetku Martinez Campos, ki je gotovo najbolje poznal ondote razmere, gotovo pa vsaj bolje, nego sedanji zatiralec. Že takrat se je naglašalo, da je mogoče udušiti brezmejno razburjenost mej kubanskimi vstaši le s pametnimi preosnovami. V to svrhu je izdelal ministerski predsednik Canovas načrt za nekatere preosnove glede kubanske uprave. Načrt je sicer zelo skromno izdelan in se vlada nikakor ne more nadejati, da bi z njim dosegla svoj namen, vendar je pa že to značilno, da hoče vlada nastopiti drugo pot, da se reši vednih stroškov.

Chamberlain o južni Afriki. Predvčeranjim zvečer je angleški državni tajnik Chamberlain pojasnoval razmere v južni Afriki ter takoj spočetka povdaril, da je angleška vlada prav dobro podučena o afriški politiki. Pred vsem je naglašal, da mora gojiti Anglija najprijaznejše razmere s Holandci, ki so tam v veliki večini, ter da je potrebna temeljita preosnova ondote uprave. Uprava je zelo pomanjkljiva iz razdejana. Vendar upa govornik, da se temu kmalu pride v okom s pametnim postopanjem. Glede Matabelskega upora opomni Chamberlain, da ga je možno udušiti le z lokalnimi napadi. Vsled tega vlada ne namerava pričeti večje akcije

in ne odposlati večjih čet, dokler ne napoči kaj ne navadnega. Konečno pozivlja poslušalce, naj ohranijo ravnodušnost, ako prav se pojavijo izvanredne nevarnosti. — Značilen je poseben zadnji stavek, kateri dovolj jasno priča, da angleška vlada ne more skriti skrbi, katero ji provzročajo prekucije v Južni Afriki.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. aprila.

(Dopolnilne občinske volitve v Ljubljani.) Ker se je pri zadnji dopolnilni volitvi v drugem razredu vdeležilo volitve komaj dobra desetina volilcev, zato skuša sinočni „Narod“ po svoje volilce prvega razreda, ki so danes volili, spraviti v večjem številu na volišče. V ta namen je v sinočni številki „Narod“ naznanil, da klerikalna stranka na tihem živahno agituje za gosp. A. Kalana. Dasi smo izjavili pred volitvami, da se naša stranka letos ne udeleži volitev, vendar so „Narodu“ dobra tudi strašila za njegove volilce. Žalostno za stranko, ako nimajo njeni somišljeniki drugih vzrokov oddajati za njene kandidate svoje glasove. — Pri današnji volitvi je bila zopet pičla udeležba v „Narodu“ razstavljenemu izmišljenemu strašilu. — Od 604 volilcev se je udeležilo volitve 121 volilcev. Izvoljena sta naslednja kandidata: Petričič Vaso s 118 in dr. vitez Bleiweis-Trsteniški s 110 glasovi.

(Bolezen preč. gosp. kanonika monsig. Luka Jerana) se je sinoči shujšala in je le malo nade za ozdravljenje preblagega gospoda. Od blizo in daleč dohaja polno sočutnih vprašanj glede bolezni; danes so bolnika obiskali tudi prevz. gospod knezoškof ter mu podelili blagoslov za poslednjo uro. — Kakor bolnik pogosto pravi, tako moramo reči tudi mi: Zgodi se volja božja!

(Osebna vest.) Danes po noči je umrl v Meranu najnovejši častni meščan ljubljanskega mesta, g. Teodor pl. Seala, železniški ravnatelj v Beljaku. Pred nekaj dnevi se je podal v Meran, misleč, da se mu pod milejim podnebjem vrne zdravje. — Ustrelil se je včeraj dopoldne v kopališču pri slonu 38 letni knjigovodja pri tukajšnji knjigotržnici Giontini, Fr. Listner, doma v Marienbadu na Češkem. Listner je bil v sedanji službi 18 let. Vzrok samomoru ni znan.

(Od sv. Gregorja) se nam poroča, da bodo dne 3. maja imeli blagoslovljenje sv. križevega pota, katerega je prav dovršno naslikal historični slikar g. Mat. Koželj v Kamniku. Okvire je izvršil znani podobar g. Jontes v Laščah. — Od 18. — 26. maja pa bodo obhajali č. oo. Lazaristi sv. misijon. — Bog daj obilo blagoslovov!

(Iz Lukovice.) 23. aprila: Včeraj popoldne spravljal je jedini sin tukajšnjega posestnika in znane gostilničarja Martina Vever, po domače Slaparja, z dvema hlapcema apno iz apaenice. Stal je v sredi apnenice in hlapcema podajal apno, ko najedenkrat nekaj zašumi; hlapec se ustrašita in se hitro umakneta, zgoraj omenjeni sin Karol pa, misleč, da ni nobene nevarnosti, se ne umakne hitro. Kar najedenkrat se stene apnenice sesujejo in pokopljejo pod se Karola, katerega je huda vročina in prah hitro zadušil. Še le zvečer okoli devete ure spravili so po velikem trudu mrtvo truplo iz peska in prahu. Res, človek naj čuje, ker ne vé ne dneva ne ure, kdaj in kje ga smrt čaka. Bog tolaži spoštovano družino! To je v kratkem času že tretja nesreča v tem kraju. Pred par leti je ženo zasul pesek, ko je možu prinesla zajuterk, lansko leto se je blizo tam ponesrečil 16letni mladenič France Osolin iz Št. Vida, ko je vozil neko drevo iz gozda, in sedaj zopet ta nesreča.

(Iz Polja) dne 24. aprila. Prihodnjo nedeljo dne 26. t. m. namerava prirediti tu v Polju v gostilni pri Kuharju slovensko katol. del. društvo javen shod, kar nas je jako razveselilo. Zato to srečno misel z veseljem pozdravljamo, kajti v našem kraju se še kaj enacega ni nikdar poskusilo. Sicer so poskusili pred par leti socijalni demokrati pri nas svojo srečo, toda zanje tu pri nas ni bilo prostora. Ljudstvo se že sedaj močno zanima za shod v nedeljo, zato je upati mnogoštevilne vdeležbe. Bog daj tudi mnogo vspeha.

* * *

(Iz Brna.) 20. aprila. Srednja stranka je sklenila s konservativnim plemstvom kompromis, vsled katerega bodo imeli veleposestniki sedem mandatov, srednja stranka jednega. Za 25. t. m. je sklican shod delegatov narodne in lidove stranke, da se

eklene kompromis za deželnozborske volitve. Kompromis se ne boče najbrže sklenil; lidovci bodo že za to poskrbeli. — Ministerstvo je dovolilo, da se odpre v Zabregu češka gimnazija. — Pri občinskih volitvah v Hulinu je dobila katoliška stranka trinajst mandatov. — Dr. Kusák kot lidovec je velik prijatelj posebno kmetov. Neki Horniček mu je očital, da se je dal od chropinske sladkornice podkupiti s 400 gld. Dr. Kusák ga je tožil, zastopal ga je dr. Siska, koncipient dr. Dorazila, in slavno sta padla. Horniček je dokazal resničnost svoje trditve. Dr. Dorazil et consortes so dobro znani kot jako „mastni“ odvetniki. Chropinska sladkornica je najboljši dokaz za to.

* * *

(Židovski baron.) Moric Hirš je te dni preminul na Madjarskem pri svojem prijatelju nena doma. Židje zgube ž njim za Rotšildom prvega evropskega milijonarja. Židovski listi se-vé ga kujejo v zvezde. Interesanten se mi zdi životopis o Hiršu, ki ga opisuje kot „g'seftlerja“ in kot dobrotnika. Evo vam nekaj črtic. Hirš je bil rodod Bavarec. Uže njegov oče in ded sta bila dvorna bankirja, t. j.: dvorna juda. Naš baron Moric se-vé je bil v zvezi s princem velškim in z najvišjo evropsko aristokracijo. Ni čuda, saj ta višja gospoda potrebuje največ okroglega. A kje je dobil mož toliko drobiža? Največ mu je nesel „turški železniški švindler“, zato so ga tudi zvali „turškega Hirša“. Leta 1869. je prevzel velik del turških železnic. Leta 1871. je ustanovil anglo-avstrijsko akcijsko družbo. Izdalo se je 1,980.000 turških srečk po 400 frankov. Kmalu so skrčili dobitke, obresti niso izplačevali in nekega dne so bile srečke po 20 goldinarjev. V Avstriji je bilo na krmilu takrat meščansko ministerstvo, to je notranji minister Giskra in grof Beust. Skratka, baron Hirš je odnesel od podjetja 400 milijonov goldinarjev. Zlobni jeziki zgodovinski zatrjujejo, da je grof Beust sam potreboval ravnotakrat le 100.000 gld., katere mu je židovski baron velikodušno podaril. Ni čuda. Nekega dne je bilo na dunajskih vogalih nabito svarilo zoper turške srečke. Baron Hirš je zapustil imetja malenkost — sedem tisoč milijonov goldinarjev.

(Marija Terezija in židje.) Značilno za našo dobo je, kako je sodila Marija Terezija o židih. — Dne 19. junija 1777. leta je izdala kabinetsko povelje: „Skrbeti za blagor države in ljudstva je moja najsvetejša dolžnost, zato je prepovem vsem judom bivati na Dunaju, ki se ne skažejo s posebnim pismenim dovoljenjem mojim. Ne poznam nikake večje nevarnosti za državo in ljudstva od grozovitih lastnosti tega, ki bogati z goljufijo, odrtijo in denarno špekulacijo in tako uničuje druge ljudi“. — Kako se dandanes misli o židih, vemo, kako se ž njimi ravna, pa skušamo. Brez žida se ne odda nobeno večje podjetje. —g.

(Statistično poročilo o veroizpovedi človeštva.) Na podlagi najboljših virov je nedavno prijavil A. H. Keane sledeče poročilo: Tako je sedaj (v milijonih izračunjeno) kristijanov: v Evropi 348,3, v Aziji 19,5, v Afriki 5,1, v Ameriki 116,0, v Avstraliji 4,0, skupno 492,9. Med temi je katolikov v Evropi 156,0, v Aziji 8,5, v Afriki 1,2, v Ameriki 57,0, v Avstraliji 0,9, skupaj 223,6. Protestantov je v Evropi 86,0, v Aziji 1,0, v Afriki 0,8, v Ameriki 59,0, v Avstraliji 3,1, skupno 149,9. Staroverceev je v Evropi 92,0, v Aziji 6,0, v Afriki 0,03, skupaj 98,03. Armencev, Sirceev, Malhitev, Koptov, Abesincev in ostalih kristijanskih verskih ločin je v Evropi 14,3, v Aziji 4,0, v Afriki 3,0, v Avstraliji 0,03, skupaj 21,33. Število Judov znaša: v Evropi 5,5, v Aziji 0,26, v Afriki 0,43, v Ameriki 0,30, v Avstraliji 0,015, skupno 6,5. — Mohamedanov je v Evropi 5,75, v Aziji 160, v Afriki 40, v Avstraliji 0,025, skupno 205,8. Še večje je število Hindov in Sikhov, namreč 207,4, ki skoraj vsi živé v Aziji. Isto velja o Budistih, častilcih Laotsa in Konfucija in sorodnih verskih ločin, vseh skupaj je do 430. Pravih malikovalcev je v Aziji 15, v Afriki 125, v Ameriki 14, v Avstraliji 1,6, v Evropi 0,02, skupaj 155,6. Te številke so sicer približne gledé Budistov v Aziji in paganov afrikanjskih. Če primerjamo število kristijanov množici drugih nevernikov, vidimo, da živi na svetu

približno 493 milijonov kristijanov in 1006 milijonov nekristijanov.

Društva.

(Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani) v novi vabi svoje p. n. člane k obilni vdeležbi pri obnem zboru, ki se boče vršil v soboto dne 25. aprila t. l. ob 1/2 7. uri zvečer v mestni dvorani, ker zadnji zbor sklican za 18. t. m. ni bil polnoštevilčen. Vspored: 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikov. 4. Volitev dveh odbornikov. 5. Volitev dveh revizorjev. 6. Slučajni nasveti.

Odbor.

(Slovensko planinsko društvo) priredi v nedeljo dne 26. t. m. prvi društveni izlet k sv. Joštu. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri 10 m. iz južnega, ali ob 7. uri 18 m. iz državnega kolodvora. Prihod na postajo „sv. Jošt“ ob 8. uri 7 m. Od tod peš na goro sv. Jošt, kamor dospe izletniki med 9. in 1/2 10. uro. Ob 10. uri sv. maša. Odhod ob 3. uri popoldne čez Planico v Skofjelo, kamor dospe ob 6. uri. Iz Skofjeloke odpelje vlak ob 8. uri 24 m. zvečer in pride v Ljubljano ob 9. uri 4 m. Za kosilo na sv. Joštu je skrbjeno. — Izlet k sv. Joštu je eden najpriljubljenejših pomladanskih izletov, kajti pot ni ne dolga in ne težavna, razgled pa krasen in obširen. Nadjamo se mnogoštevilne vdeležbe. Ob neugodnem vremenu preloži se izlet na drugo nedeljo.

(Družbo sv. Cirila in Metoda) je razveselil gospod dobravski župnik Valentin Aljančič z velikim darom 300 kron, koje je za velikovsko šolo na ime sorodnice Marije Aljančičeve blagoizvolil doposlati. Bog živi dobrotnega depošiljalca in družbino najmlajšo pokroviteljico!

(„Slovensko pevsko društvo v Ptuj“) je ukrenilo v odborovi seji 18. dne aprila t. l., da priredi letošnji veliki pevski zbor v „Narodnem domu“ v Brežicah v nedeljo dne 16. avgusta 1896. leta. Za omenjeni veliki pevski zbor so se določile vsled razpisa dveh častnih daril in izbora ptujskega gospoda kapelnika naslednje pesmi: a) moški zbori: „Vojaci na potu“, A. Nedved. 2. „Pastir“, Ferdo Juvanc. 3. „Živila Hrvatska“, Iv. pl. Zajc. 4. „Večer na Sati“, Iv. pl. Zajc. b) mešana zbor: 5. „Naše gore“, A. Foerster, in 6. „Romanca“, posvečena gospej dr. Tavčarjevi, Fr. S. Vilhar. Pesmi „Pastir“ in „Romanca“ ste novi in od odbora „Slovenskega pevskega društva“ s častnim darilom nagrajeni; gledé teh dveh skladb pri drži se odbor vsa prava do koncerta v nedeljo 16. dne avgusta t. l.; ostale štiri pesmi so umotvorji najodličnejših hrvatskih in slovenskih glasbenikov in izvestno vsem inteligentnim Hrvatom in Slovencem mile znanke. — Z ozirom na kratek čas do velikega koncerta uljudno prosimo vse častite gospe poverjenike, kakor tudi posamezne velečlenjene pevke in pevce v onih krajih, koder ni poverjenikov, naj blagovolijo nemudoma po dopisnici na znanje dati odboru v Ptuj, koliko in katere glase od vsake poprej navedenih pesmi želé, oziroma koliko in katere partiture se jim naj upošljejo. Kdor se zglašuje za note, tega vpišemo in smatramo zajedno izvršujočim članom „Slovenskega pevskega društva“. — Odbor je s svoječasnim razpisom dveh častnih nagrad prikrbel za vspej dve novi slovenski pesmi, o katerih se je veljaven in strog večak kaj laskavo izrekel. Apelujemo pa na pevke in pevce, da s stanovitno in resno vadbo pripomorejo nagrađenima pesmima do popolnega vspeha.

(Dolenjsko pevsko društvo) je priredilo pretečeno soboto, dne 18. t. m. svojim članom spomladanski koncert v Narodnem domu s prav obširnim pevskim vspej. Vse pevske točke so se dobro izvajale, posebno lepo pa je pela gospe Milka Doléne. Po končanem petju stopi na oder gospod dr. Peter De Franceschi, kot prvosodnik „Dolenjskega pevskega društva“, ter se v lepih besedah spominja dosedanjega delovanja njihovega pevovodje gospoda Ignacija Hladnika in mu vznak ljubezni članov dolenskega pevskega društva od teh kupljen krasen brilanten prstan podari. Z burnimi „živio-klici“ pozdravilo je mnogo-brojno odlično občinstvo ta lep čin članov pevskega društva ter priljubljenemu g. pevovodju k tej ovaciji pritrčalo čestitalo! Z veseljem se more konstatovati, da „Dolenjsko pevsko društvo“ mnogo za povzdigo tukajšnjega socijalnega življenja stori in da vrlo napreduje!

Telegrami.

Dunaj, 24. aprila. Cesar je vsprejel deputacijo tirolskih deželnih poslancev, njim na čelu deželnega glavarja grofa Brandisa, ki so ga povabili na slavnost, katero letos ti-

rolska dežela obhaja na čast presvetemu Sreu Jezusovemu. Cesar je odposlanstvu obljubil, da se, če bo le mogoče, takrat slavnosti udeleži v Inomostu.

Dunaj, 24. aprila. V pričetku nadrobne razprave o volilni preosnovi je utemeljeval poslanec Romanczuk svoj predlog, v katerem zahteva povišanje števila novih poslancev od 72 na 89, ter prosil zbornico, naj vsprejme njegov predlog. Na to se posvetovanje prekine. Posl. Schwarz in tovariši interpelujejo radi prepovedi sokolske slavnosti v Toplicah.

Dunaj, 24. aprila. Po poročilu „N. W. Tagblatt“ se skliceta delegaciji na 30. maja.

Celovec, 24. aprila. Včerašnji 7. občni zbor kat. polit. in gosp. društva za Slovence na Koroškem vršil se je ob zelo veliki udeležbi iz vseh krajev Koroške prav sijajno. — Ugodna poročila odbora o društvenem delovanju in razni govori, nasveti in resolucije vsprejele so se z živahnim odobravanjem. Vspeh shoda velik — daj Bog srečo tudi zanaprej.

Mlada Boleslava, 24. aprila. Pri glavni razpravi proti zatožencem, ki so provzročili nesrečo pri železnici pri Nimbргу dne 22. junija l. l., je obsodilo sodišče sprevednika, strojevodjo, obratnega podnačelnika in paznika v ječo od 4 mesecev do 6 tednov. Načelnik postaje in drugi strojevodja sta bila oproščena.

Levov, 24. aprila. Grško-katoliški škof v Premislu, dr. Julijan Pelesz je včera nagle umrl.

Budimpešta, 24. aprila. V včerašnji seji se je vnela daljša debata glede odloka domobranskega ministra, s katerim se častnikom prepoveduje obisk galerij povodom razprave o vojnem proračunu. Posl. Hodoszy je predlagal, naj se graja to postopanje domobranskega ministra. Oglasilo se je več za in proti govornikov, ter debata nato zaključila.

Budimpešta, 24. aprila. „Bud. Corr.“ javlja, da še ni določen čas, kedaj se snideta delegaciji v posvetovanje, vendar pa je gotovo, da se pozoveta koncem meseca maja.

Pariz, 24. aprila. V včerašnji seji senata je poročal senator Chauveau v ime finančnega odseka ter priporočal, naj se v celoti odobri kredit za Madagaskar. Razprava se je odložila na prihodnjo sejo.

Berolin, 24. aprila. Obsojeni baron Hammerstein je vložil ugovor zoper razsodbo.

Dower, 24. aprila. Tukajšnjim in četam v Brightonu je naročeno, da se nemudoma pripravijo za odhod v južno Afriko.

Pomirljivo

sliz razkrajajoče in izvrstnega okusa so

antikataralične pastile lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta)

katere učinkujejo proti hripavosti in olajšujejo kašelj. — Cena škatljici 25 kr., 10 škatljice gld. 2.—. 124 (50-10) 4

Umrli so:

23. aprila. Marija Lešnjak, mizarjeva vdova, 61 let, Florjanske ulice 5, plučni edem. — Ernest Kerhin, vžitinskega preglednika sin, 4 mesece, Tržaška cesta 20, bronhitis. — Rudolf Dolenc, delavčev sin, 2 mesece, Cesta v mestni log 4, bronchial catarrh. — Ivan Listner, knjigovodja, 38 let, Dunajska cesta 4, samomor, se je ustrelil. — Ema Mancini, sladčičarja hči, 1 leto, Trnovski pristan 10, Laryngosthomia.

V otroški bolnišnici:

22. aprila. Angela Šerik, delavčeva hči, 2 leti, davica.

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezlirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurznem listu
zasnamovanih
menic in vrednostij

Tuji.

22. aprila.

Pri Slonu: Zeynek, Fuchs, Bamert, Semen, Kulka z Dunaja. — Haltai iz Velike Kanize. — Bischitz, Mangold iz Budimpešte. — Specht iz Gradca. — Elsezapf, Goldschmied, Manhart iz Trsta. — Reisswuk iz Regensburg-a. — Pezzi iz Zadra. — Nieklaas iz Zettling-a. — Puc iz Hrenovic. — Caf od Sv. Tomaža. — Mehliše iz Berolina. — Zupan iz St. Petra

Pri Matiču: Setz, Rasch, Wagner, Braun, Hohenberg, Hirsch, Spitz, Bauer, Ornstein, Putzker z Dunaja. — Waller iz Frankobroda. — Segala iz Roverete. — Pfenghansel iz Trsta. — Gračič, Hahn iz Zagreba. — Hochsinger, Kofmann, Gross iz Gradca. — Roder iz Prage. — Trafenig iz Celja. — Straki iz Mokric. — Vogrine iz Brežice.

Pri Lloyd: Saboj iz Gorice. — Selach iz Kočevja. — Richter iz Biale. — Dubliner iz Solnograda.

Pri Jušnem kolodvoru: Hellmann iz Trsta. — Rin-nerhofer iz Knittelfeld-a. — Ogrinz iz Gradca.

Pri avstrijskem caru: Neskovits z Dunaja. — Seunik iz Brezovice.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera-tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
23	9. zvečer	725.8	6.8	sl. vzrh.	dež	
24	7. zjutraj	728.6	6.1	sl. svzh.	oblačno	13.3
	2. popol.	729.7	15.2	sl. vzsvz.	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 7.6° in za 3.4° pod normalom.

Slav. odboru pevskega društva „Slavec“ v Ljubljani

izrekam na tem mestu najtoplejšo zahvalo za nameravan „časten večer“ v dan 26. aprila t. l. ter prosim najuljudneje in najodločneje, da se opusti vsaka, tudi najskromnejša ovacija.

318 1—1

Feliks Stegnar.

Zahvala.

316 1—1

Gosp. dr. Herman Linhart, o. kr. okrajni zdravnik v Kočevju, je bil zavarovan pri zavarovalni družbi „THE GRESHAM“ v Londonu na življenje.

Takoj po prinosu zadetih listin izplačala je napominana družba po njenem glavnem zastopniku Gvidonu Zeschko-tu vso zavarovano svoto.

Radi tolike kulantnosti štejem si v dolžnost, javno se za hvaliti ter priporočam zavarovalnico „THE GRESHAM“ vsakomur najtopleje.

V Kočevju, dne 15. aprila 1896.

Marija Linhart,

vдова po okrajnem zdravniku.

Velika tovarna gospodarskih strojev, po vsej Avstriji in Ogerski na dobrem glasu, sprejme

zastopnike

proti visoki proviziji. Če treba, bi ustanovila tudi zalogo svojih izdelkov.

Ponudbe naj se pošiljajo na naslov: J. Kratky, tovarna gospodarskih strojev, Prerov na Moravskem. 314 3—2

Št. 11.530.

Razpis.

Zaradi oddaje zidarskih, kamenarskih, tesarskih, kleparskih in krovskih del, potrebnih za

popravo župne cerkve sv. Petra v Ljubljani,

se razpiše ofértna razprava do 4. maja t. l.

Načrti, mere in drugi pripomočki so razgrnjeni do dné 3. maja t. l. do 12. ure opoldne v šentpeterskem župnišču vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne na ogled. Do istega obroka vložiti je pri podpisaneu skupne ali posamezne zapečatene ponudbe, opremljene s 5% vadijem preračunjenem na podlagi skupnih zneskov, ki se bode moral v slučaju oddaje dela dopolniti na 10% no varščino.

Sv. Peter v Ljubljani, dné 23. aprila 1896.

M. Malenšek,

prvomestnik stavbenega odbora.

315 3—2

Razglas.

300 3—3

V smislu § 53 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljana se daje na znanje, da bodo računi o prejemkih in troških

- 1) mestne klavnice,
- 2) mestnega loterijskega posojila in
- 3) mestnega vodovoda

za 1895. leto od danes naprej 14 dni javno razgrnjeni v tukajšnjem ekspeditu občanom na vpogled.

Pri pretresovanju in konečni rešitvi teh računov vzel bode občinski svet slučajne opazke o njih v predvarek.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 14. aprila 1896

Spomladanske obleke,

površnike, nepremočljive haveloke

289 10-4

za gospode in dečke kakor tudi za gospé in deklíce

iz pristne velblodje dlake ali pravega tirolskega lodna priporočata v največji izberi

Eričar & Mejač,
Ljubljana, Slonove ulice 9.

Illustr. ceniki razpošiljajo se franko in zastonj.

Trnkóczyja ustna voda

steklenica 50 kr.,

Trnkóczyja prašek za zobe

škatljica 30 kr.,

kakor tudi

246 5

vse medicinično-kirurškične in pharmaceutične preparate, specialitete itd., dietična sredstva, homeopatična zdravila, medicinska mila, parfumerije itd.

priporočajo in razpošiljajo na vse strani

lekarniške tvrdke:

Ubald pl. Trnkóczy, Ljubljana, Kranjsko.
Viktor pl. Trnkóczy, Dunaj, Margarethen.
Dr. Oton pl. Trnkóczy, Dunaj, Landstrasse.
Julij pl. Trnkóczy, Dunaj, Josefstadt.
Vendelin pl. Trnkóczy, Gradec, Štajersko.

Pošiljatev z obratno pošto.

Dunajska borza.

Dné 24. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 20 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 10 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 50 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 " 25 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 20 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 10 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	972 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	357 " 75 "
London vista	120 " 20 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 80 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonidor)	9 " 54 1/2 "
Italijanski bankovci	43 " 80 "
C. kr. cekini	5 " 66 "

Dné 23. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	149 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " — "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139 " 50 "
Dunavske vravnave srečke 5%	127 " — "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107 " 50 "
Posojilo goriškega mesta	112 " — "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 35 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 20 "
Prijoritete obveznice državne železnice	322 " 25 "
" južne železnice 3%	166 " — "
" južne železnice 5%	129 " 50 "
" dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	204 gld. 50 "
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	189 " — "
Avstrijskega rubeškega križa srečke, 10 gld.	18 " 25 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	71 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	61 " — "
Ljubljanske srečke	23 " 25 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3432 " 50 "
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	442 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	95 " 50 "
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	65 " — "
Montanska družba avstr. plan.	83 " 70 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	160 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " — "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri šrebanjih, pri izšrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visoce obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.